

tepav

türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

istikrar enstitüsü

Mali İzleme Raporu

- 2010 Yılı Ocak-Şubat
Ayları
Bütçe Sonuçları

- Bütçe Hakkı ve
Anayasa Hükümleri

I. 2010 Yılı Ocak Ayı Bütçe Uygulama Sonuçları

A. Merkezi Yönetim 2010 Yılı Ocak-Şubat Ayları Bütçe Sonuçlarına Kısa Bakış-Yönetici Özeti

Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan bütçe uygulama sonuçlarına göre, merkezi yönetim bütçesi Ocak ayı sonu itibarı ile 3,2 milyar TL açık vermiştir. Şubat ayı sonunda ise, bütçe açığı 5,4 milyar TL seviyesine yükselmiştir. Geçen yıla göre bütçe açığı Şubat sonunda % 48 oranında bir iyileşme göstermiştir.

Ocak ayında bütçe harcamaları % 20,5, faiz dışı harcamalar % 10,3 oranında; bütçe gelirleri ise % 23,4 oranında artmıştır.

Şubat sonunda ise toplam harcamalar 44,9 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiş ve geçen yılın aynı dönemine göre % 0,7 oranında artmıştır. Faiz dışı harcamalarda ise artış oranı % 10,7 düzeyinde çıkmıştır. Aynı dönemde bütçe gelirleri 39,5 milyar TL ile % 15,5 oranında artmıştır. Vergi gelirlerindeki artış ise % 21 olarak gerçekleşmiştir.

Vergi gelirlerindeki artış oranının toplam harcamalardaki artışın oldukça üstünde çıkması, bütçe dengesinin bu dönemde geçen yıla göre önemli bir iyileşme içinde olmasına neden olmuştur. Vergi gelirlerindeki artış yanında faiz giderlerinin dönemsel olarak düşük gerçekleşmesi de bütçe performansının iyileşmesinde önemli rol oynamıştır. Aşağıda açıkladığımız gibi, bir kısım vergi gelirlerinde (özellikle ithalde alınan KDV gibi) son 5 yılın tahsilat eğilimlerinin üzerinde bir artış yaşandığı dikkati çekmektedir. Bu tür eğilimlerin kaynağının ne olduğu konusunda Maliye Bakanlığı'nın ayrıntılı açıklama yapmasının gerekli olduğuna dikkat çekmek istiyoruz.

Bu raporumuzda ayrıca, daha önce çeşitli vesilelerle değindiğimiz Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin (TBMM) Bütçe

Hakkı'nın uygulamada gözetilmemesi konusuna dikkat çeken Vatandaşın Vergisini Koruma Derneği'nin (VAVEK) bütçe hakkı ve Anayasa Hükümleri konulu basın açıklamasına da yer vermekteyiz.

Tablo 1. Merkezi Yönetim Bütçesi 2010 Ocak-Şubat Ayları Gerçekleşmeleri (2009 Yılı ile Karşılaştırmalı)

<i>milyon YTL</i>	Oca.09	Oca.10	Değişim (%)	2009 Yıl Son. Göre Gerç.	2010 Öde. Göre Gerç.	Şub.09	Şub.10	Değişim (%)	2009 Yıl Öde. Göre Gerç.	2010 Öde. Göre Gerç.
Harcamalar	18.796	22.646	20,48	8,45	7,89	44.604	44.936	0,74	20,04	15,66
1-Faiz Hariç Harcama	15.013	16.557	10,28	9,01	7,19	30.963	34.270	10,68	18,59	14,88
Personel Giderleri	5.646	6.321	11,96	11,60	10,47	10.076	11.250	11,65	20,70	18,64
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	691	1.038	50,25	10,78	9,34	1.233	1.894	53,60	19,25	17,04
Mal ve Hizmet Alımları	1.096	735	-32,92	4,79	2,92	2.577	2.079	-19,34	11,25	8,25
Cari Transferler	7.166	7.950	10,94	10,36	7,78	15.944	17.897	12,25	23,04	17,52
Sermaye Giderleri	9	35	301,91	0,07	0,18	323	229	-29,09	2,74	1,21
Sermaye Transferleri	80	38	-53,11	3,85	1,10	152	156	2,74	7,30	4,56
Borç Verme	325	440	35,36	8,26	6,37	659	766	16,24	16,74	11,09
Yedek Ödenekler	0	0				0	0			
2-Faiz Harcamaları	3.783	6.090	60,97	6,76	10,73	13.642	10.667	-21,81	24,36	18,80
Gelirler	15.830	19.525	23,35	7,74	8,26	34.245	39.544	15,47	16,74	16,73
1-Genel Bütçe Gelirleri	15.573	19.259	23,67	7,81	8,39	32.936	38.148	15,82	16,52	16,62
Vergi Gelirleri	13.825	17.304	25,17	8,08	8,95	27.630	33.441	21,03	16,14	17,30
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	491	569	16,04	5,46	8,43	826	1.275	54,25	9,20	18,87
Faizler, Paylar ve Cezalar	1.199	1.324	10,37	8,50	7,43	2.889	3.077	6,50	20,46	17,27
Sermaye Gelirleri	13	17	27,81	0,31	0,16	1.320	29	-97,83	30,65	0,27
Alınan Bağış ve Yardımlar	38	41	9,92	4,70	4,29	248	289	16,85	30,91	30,02
Alacaklardan Tahsilat	7	3	-53,84			24	38	61,27		
2-Özel Bütçe Gelirleri	164	176	6,77	4,81	3,58	504	611	21,14	14,76	12,47
3-Düzen. ve Denet. Kurul.Gel.	92	91	-2,03	5,35	4,64	804	785	-2,42	46,54	40,27
Bütçe Dengesi	-2.967	-3.121	5,21	16,48	6,17	-10.359	-5.392	-47,95	57,56	10,65
Faiz Dışı Denge	816	2.968	263,64	2,15	48,46	3.282	5.274	60,70	8,64	86,11
Program Tanımlı Faiz Dışı Denge	742	2.553	244,09			1.184	4.142	249,71		

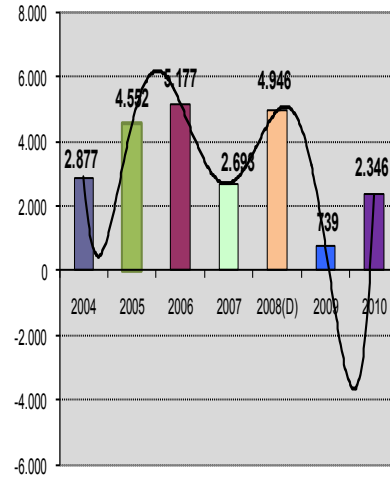
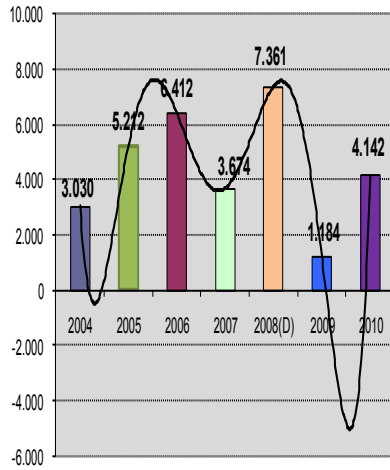
Program tanımlı denge olarak izlediğimiz bütçe dengesi bütçe gelirlerindeki artışın yanı sıra tanım gereği gelir kalemlerine dahil etmediğimiz özelleştirme gelirlerinin 2010 yılının ilk iki ayında bulunmaması nedenleriyle önceki yıla göre belirgin bir iyileşme içinde olmuştur.

Bununla birlikte, sabit fiyatlarla baktığımızda, program tanımlı denge 2009 yılı öncesi performansının halen altında kalmaktadır.

Grafik 1. Merkezi Yönetim Bütçesi Program Tanımlı Faiz Dışı Fazla Gerçekleşmeleri (2004-2010 Şubat Sonu Karşılaştırmaları Milyon TL)

Cari fiyatlarla

2003=100 fiyatlarıyla

2008 (D), KEY ödemelerinin faiz dışı dengeye katıldığını ifade etmektedir.

B. Bütçe Giderleri

2010 Şubat ayı sonunda, merkezi yönetim bütçe giderleri, 44,9 milyar TL ile geçen yılın aynı dönemine göre % 0,7; faiz dışı giderler ise 34,4 milyar TL ile % 10,7 oranında artmıştır.

2010 başlangıç bütçesine göre faiz dışı giderlerin gerçekleşme oranı % 14,9'dur. Geçen yıl bu oran bütçe gerçekleşmesine göre % 14,5 düzeyinde çıkmıştı.

Tablo 2. 2009-2010 Şubat Ayı Sonu Karşılaştırmalı Bütçe Harcamaları

(milyon TL)	Şubat				
	2009	2010	Artış Oranı (%)	2009 Gerç. Oranı (%)	2010 Gerç. Oranı (%)
Merkezi Yönetim Bütçe Harc. Top.	44,604	44,936	0.7	16.7	15.7
Faiz Dışı Giderler	30,963	34,270	10.7	14.5	14.9
I. Per. Giderleri	10,076	11,250	11.7	18.0	18.6
II.Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Giderleri	1,233	1,894	53.6	17.1	17.0
III. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2,577	2,079	-19.3	8.7	8.3
Sağlık Harcamaları	1,116	573	-48.7	12.7	11.9
İlaç Harcamaları	108	15	-86.4	9.4	18.3
Tedavi ve Sağlık Malzemesi Harc.	204	17	-91.8	9.5	14.1
Yeşil Kart	805	542	-32.7	14.6	11.8
Savunma ve Güvenlik (Sağlık Harcı)	463	475	2.6	4.8	5.2
Diğer Mal ve Hizmet Harcamaları	998	1,031	3.3	11.3	15.0
IV. Cari Transferler	15,944	17,897	12.3	17.4	17.5
Görev Zararları	717	953	32.9	17.3	22.1
Hazine Yardımları	9,531	10,086	5.8	16.7	16.2
Sosyal Güv. Kuruluş. Hazine Yard.	176	216	22.8	17.3	17.2
Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri	8,928	9,372	5.0	16.9	16.2
Sosyal Güvenlik Açık Finansmanı	4,679	5,129	9.6	16.0	16.1
Kar Amacı Gü. Kur. Yap. Trans.	207	109	-47.2	24.5	15.1
Hane Halkına Yapılan Transferler	156	223	42.8	12.4	14.7
Tarımsal Amaçlı Transferler	1,879	1,985	5.6	41.8	35.4
Hane Halkına Yapılan Diğ. Trans.	85	67	-21.3	8.3	5.9
Sosyal Amaçlı Transferler	121	220	81.5	11.8	13.8
Yurtdışına Yapılan Transferler	118	128	8.7	16.6	12.5
Gelirden Ayrılan Paylar	3,129	4,125	31.8	14.7	17.3
V. Sermaye Giderleri	323	229	-29.1	1.6	1.2
VI. Sermaye Transferleri	152	156	2.7	3.5	4.6
Yurtiçi Sermaye Transferi	150	156	4.2	3.6	4.9
Yurtdışı Sermaye Transferi	2	0		1.7	0.2
VII. Borç Verme	659	766	16.2	12.1	11.1
Yurtiçi Borç Verme	619	596	-3.7	12.9	9.5
Yurtdışı Borç Verme	40	170	325.0	6.4	28.1
VIII. Yedek Ödenekler	0	0			
Faiz Giderleri	13,642	10,667	-21.8	25.6	18.8

Sosyal güvenlik yasasının uygulamasından kaynaklı olarak Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) ödenen devlet prim giderleri bir

tarafıta tutulduğunda, faiz dışı harcamalarda görülen artışın en önemli kaynağı % 12,3 oranı ile cari transferler kalemidir. Bunu % 11,7 artış oranı ile personel giderlerindeki artış izlemektedir. Borç verme kalemi bu dönemde % 16 oranında artmakla birlikte toplam büyüklük içinde payının küçük olması nedeniyle artışa katkısı oldukça sınırlı olmuştur.

Bu dönemde mal ve hizmet alımları ise % 19,3 oranında azalmıştır. Mal ve hizmet giderleri kalemi altında yer alan memurlara ilişkin tedavi gideri düzeltmesi (iki yılı aynı baza getirmek amacıyla) yapıldığında, bu kalemdeki düşme % 9,6 olmaktadır.

Cari transferlerde görülen artışın kaynaklarına baktığımızda;

- Gelirden ayrılan paylar % 31,8 oranında artışla  ne çıkmaktadır. Fonlara aktarılan gelir payları % 20 oranında artarken yerel yönetimlere aktarılan paylardaki artış oranı % 31,1 oranında olmuştur. Diğer paylardaki artış oranının % 251’ler düzeyinde çıkması buradaki artış oranının % 31’ler düzeyinde kalmasına yol açmıştır. Aralık ve Ocak aylarında vergi gelirleri tahsilatının beklenenin üzerinde gerçekleşmesi payların artmasını belirleyen temel gelişme olmuştur.
- şubat sonunda geçen yıla göre sosyal güvenlik açık finansmanı % 9,6 oranında, devlet sosyal güvenlik katkısı ise % 20,3 oranında artmıştır. Faturalı  demelerde ise bu dönemde % 50’den fazla azalma görülmektedir. Toplamda sağlık, emeklilik ve sosyal yardım için bütçeden yapılan transferlerdeki artış % 5 düzeyinde kalmıştır.
- Görev zararları kalemi ise, K T’lerin görev zararları ödeneğinden yapılan kullanımlar nedeni ile % 32,9 oranında artmıştır.

Mal ve hizmet alım giderleri % 19,3 oranında azalmış görülmekle birlikte, yukarıda belirttiğimiz gibi memurların sağlık giderlerine ilişkin düzeltme yapıldığında, gerçekte azalış % 9'lar düzeyinde olmaktadır. Bu çerçevede baktığımızda;

- Bu azalmanın önemli bölümü yeşil kart harcamalarındaki % 32,7 oranındaki düşüşten kaynaklanmıştır.
- Savunma ve güvenlik giderleri % 2,6; diğer mal ve hizmet giderleri ise % 5,6 düzeyindeki artışlarla, enflasyon oranının altında artmıştır.

Bu dönemde sermaye giderleri % 29,1 oranında azalırken, sermaye transferlerindeki artış oranı % 2,7 düzeyinde kalmıştır.

Yurtdışına verilen borçlardaki artış kaynaklı olarak, borç verme kalemi ise % 16,2 oranında artmıştır

Tablo 3. 2010 Ocak Döneminde SGK'ya Kayıtlı İstihdam Düzeyindeki Değişme

	2009	2010	Değişim (%)
Hizmet Akdi*	8.802.989	9.030.202	2,6
Bağımsız Çalışanlar	3.042.821	2.851.378	-6,3
Kamu Çalışanları	2.467.894	2.224.741	-9,9
Toplam	14.313.704	14.106.321	-1,4

*Aralık 2008, Aralık 2009

Kaynak: SGK Mali İstatistikler Bülteni (erişim tarihi Mart 2010)

SGK'ya kayıtlı istihdam sayısındaki azalma devam etmekle birlikte, prim gelirlerinde geçen yıla benzer bir düşme 2010 yılında da gözlemlenmemektedir. Merkezi yönetim bütçesinden yapılan devlet katkısı tutarındaki artış toplam gelirlerin % 11'ler düzeyine çıkmasına yol açmıştır. Bununla birlikte, toplam harcamalar gelirlerdeki artışın üstünde % 14'ler düzeyindedir. Burada artışı belirleyen temel unsur geçen yıldan kalan harcama

ertelemelerinden kaynaklandığını tahmin ettiğimiz tedavi giderlerindeki artış olmuştur.

Tablo 4. Sosyal Güvenlik Kurumu Dengesi (milyon TL)

BÜTÇE KALEMLERİ	Ocak		
	2009	2010	Değişim (%)
I-GELİRLER	6.059	6.769	11,72
1- PRİM GELİRLERİ	4.170	4.480	7,44
2- YENİDEN YAPILANDIRMA	139	39	-71,61
3- DEVLET KATKISI	1.127	1.605	42,44
4- EK ÖDEME	219	249	13,75
5- FATURALI ÖDEMELER	219	359	63,95
6- DİĞER GELİRLER	186	36	-80,45
II-GİDERLER	8.560	9.820	14,71
1- EMEKLİ AYLIKLARI	5.711	6.418	12,38
2- 5510 S.K. KAPSAMINDAKİ ÖD.	44	9	-79,79
3- EK ÖDEME	249	280	12,35
4- SAĞLIK HARCAMALARI(yolluk dahil)	2.306	2.828	22,64
SAĞLIK HARCAMALARI(Yolluk hariç)	2.302	2.825	22,73
4.1- İLAÇ HARCAMALARI	975	1.054	8,03
4.2- TEDAVİ HARCAMALARI	1.281	1.746	36,30
4.2.1- DEVLET HASTANELERİ	800	1.084	35,53
4.2.2- ÜNİVERSİTE HASTANELERİ	171	245	42,92
4.2.3- ÖZEL HASTANLER	310	417	34,63
4.3- YOLLUK	4	3	-23,21
4.4- DİĞER HARCAMALAR	45	25	-45,28
5- FATURALI ÖDEMELER	92	132	42,94
6- YÖNETİM	62	60	-3,02
7- YATIRIM	2	0	-100,00
8- DİĞER GİDERLER	93	93	-0,85
III- DENGİ	-2.501	-3.050	21,96
IV- BÜTÇE TRANSFERİ	4.200	4.979	18,56
1- AÇIK İÇİN	2.293	2.462	7,37
2- DEVLET KATKISI	1.127	1.605	42,44
3- EK ÖDEME İÇİN	219	251	14,38
4- FATURALI ÖDEMELER İÇİN	219	359	63,95
5-TEŞVİKLER	342	303	-11,48

Kaynak: SGK Mali İstatistikler Bülteni (erişim tarihi Mart 2010)

Sonuç olarak, bu dönemde faiz dışı harcamalardaki artışa en önemli katkının personel ile ilgili giderler ve gelirden ayrılan paylar kaleminden geldiği izleyen Tablo'da daha açık bir biçimde görülmektedir.

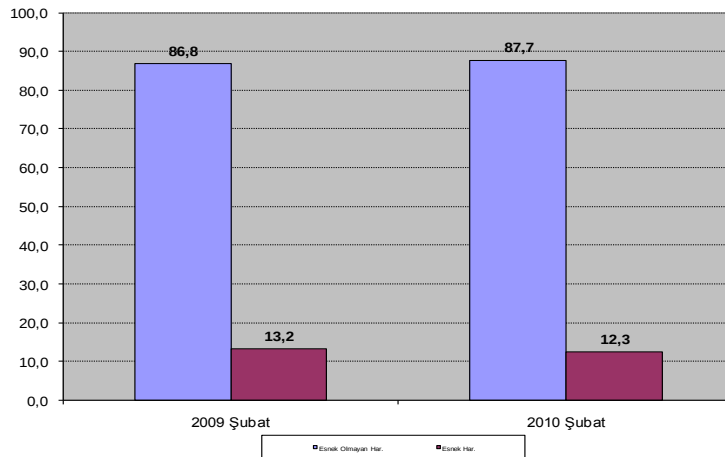
Bu gelişme 2009 yılında olduğu gibi 2010 yılında da sosyal güvenlik ve sağlık sisteminin bütçe üzerinde mali baskı yaratan alan olacağını bize göstermektedir.

Tablo 5. Şubat Ayı Sonu Merkezi Yönetim Bütçe Faiz Dışı Harcamalarının Faiz Dışı Harcamalardaki Artışa Katkısı

	Artış Oranına Katkı	(%) Dağılım
Faiz Dışı Harcamalar	10.7	100.0
Cari Harcamalar	2.2	20.4
Personel	3.8	35.5
Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Giderleri	2.1	20.0
Mal ve Hizmet Alımları	-1.6	-15.1
Sağlık	-1.8	-16.4
Savunma ve Güvenlik	0.0	0.4
Cari Transferler	6.3	59.1
Sosyal Güvenlik Kuruluş.Hazine Yard.	0.1	1.2
Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri	1.4	13.4
Tarımsal Amaçlı Transferler	0.3	3.2
Gelirden Ayrılan Paylar	3.2	30.1
Sermaye Giderleri	-0.3	-2.8
Sermaye Transferleri	0.0	0.1
Diğer	0.3	3.2

İzleyen Tablo'da görüleceği üzere 2010 Şubat sonunda esnek olmayan harcamaların payı 1 puan artmış bulunmaktadır. Buna yol açan nedenler ise personel prim giderlerindeki artış, sosyal güvenlik kurumuna yapılan transferler ile gelir paylarındaki artış olarak sıralanabilir.

Grafik 2. Esnek Olan ve Olmayan Harcamaların Bütçe Harcamaları İçindeki % Paylarının Gelişimi (2009 - 2010 Şubat Sonu)

C. Bütçe Gelirleri

Merkezi yönetim bütçe gelirleri, 2010 Şubat ayı sonunda, geçen yılın aynı dönemine göre oldukça önemli sayılabilecek bir performans göstererek % 15,5 oranında artmıştır.

Tablo 6. Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri (Şubat)

(milyon TL)	Şubat 2009	Şubat 2010	Artış Or. (%)
Merkezi Yönetim Gelirleri	34.245	39.544	15,47
Genel Bütçe Gelirleri	32.936	38.148	15,82
I-Vergi Gelirleri	27.630	33.441	21,03
1. Gelir ve Kazanç Üz. Al.Vergiler	10.396	10.306	-0,86
a) Gelir Vergisi	6.657	5.961	-10,46
Gelir Vergisi Tevkifatı	6.225	5.481	-11,96
b) Kurumlar Vergisi	3.738	4.345	16,23
Kurumlar Geçici Vergisi	3.659	4.275	16,83
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.544	1.833	18,69
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.529	1.808	18,27
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	10.799	13.547	25,45
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	3.232	3.953	22,29
b) Özel Tüketim Vergisi	5.926	8.195	38,30
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	814	662	-18,69
d) Şans Oyunları Vergisi	75	85	14,02
e) Özel İletişim Vergisi	753	653	-13,25
4. Uluslararası Tic. ve Mua. Al. Verg.	3.330	5.439	63,33
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	2.974	5.006	68,34
5. Damga Vergisi	712	798	12,01
6. Harçlar	820	994	21,29
7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Verg.	30	524	1666,92
II-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	826	1.275	54,25
III-Alınan Bağışlar ve Yard. ile Özel Gel.	248	289	16,85
IV-Faizler, Paylar ve Cezalar	2.889	3.077	6,50
1.Faiz Gelirleri	637	565	-11,24
V-Sermaye Gelirleri	1.320	29	-97,83
VI-Alacaklardan Tahsilat	24	38	61,27
Özel Bütçeli İdarelerin Gelirleri	504	611	21,14
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Gel.	804	785	-2,42

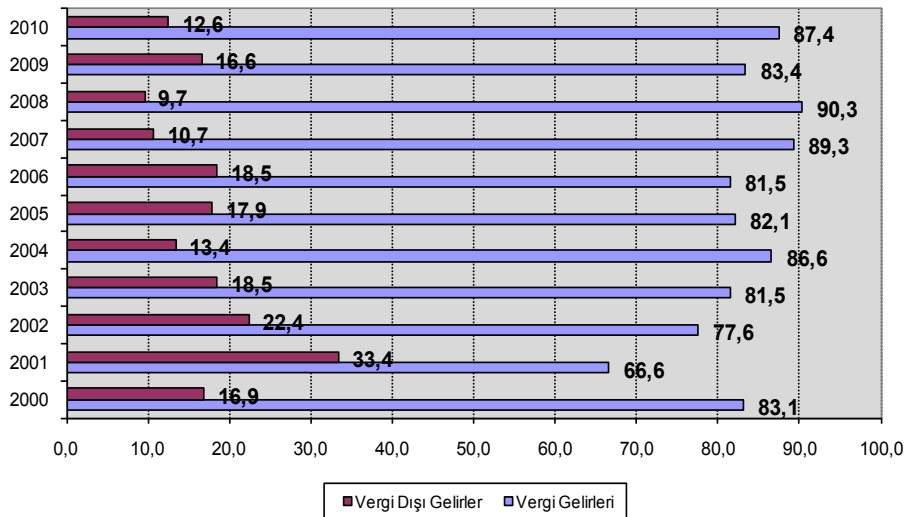
Genel bütçe gelirleri içinde vergi gelirleri % 21 oranında artarken, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki artış % 54,3 oranında olmuştur.

Gelir vergisi ve KDV tahsilatının bir kısmının Mart ayına yansıdığı, başka bir ifadeyle aylık tahsilatın tam görülmediği dikkate alındığında, vergi gelirleri tahsilatında ortaya çıkan artış oldukça çarpıcı hale gelmektedir. Nitekim bu düzeltmeler yapıldığında vergi gelirleri tahsilatındaki artış % 25 civarında olmaktadır.

Sermaye gelirleri ise, geçen yıl bütçeye gelir kaydedilen yaklaşık 1,3 milyar TL düzeyinde fonlardan aktarılan kaynağın yarattığı baz etkisi nedeniyle % 97,8 oranında dönemsel olarak azalmıştır.

Vergi gelirlerindeki artışın temel kaynağı; dahilde alınan vergiler içinde ÖTV ve KDV, uluslararası ticaret üzerinde alınan vergilerde ise ithalde alınan KDV tahsilatı olmuştur. Özellikle ÖTV ve ithalde alınan KDV rakamlarındaki artış vergi gelirlerinin bu dönemde beklentilerin oldukça üzerinde tahsil edilmesine yol açmıştır.

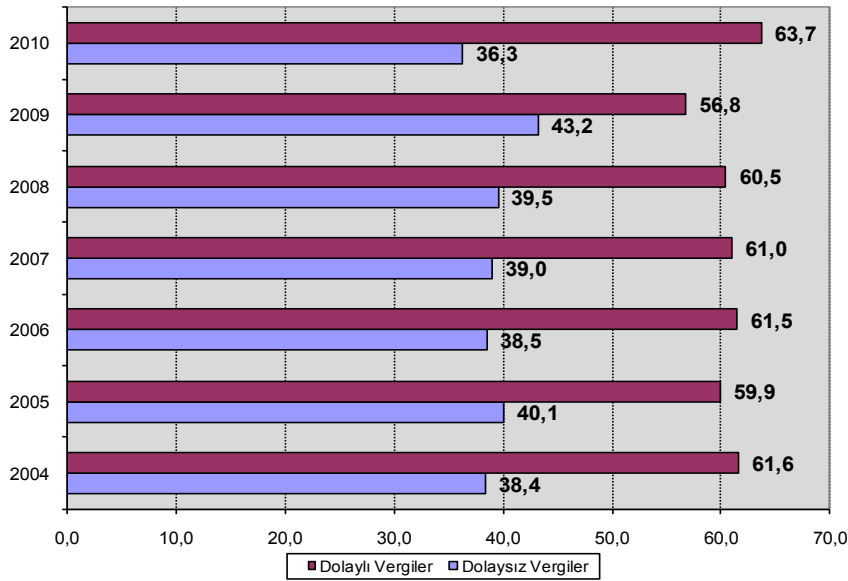
Grafik 3. Toplam Genel Bütçe Gelirleri Tahsilâtı İçinde Vergi Gelirleri ve Vergi Dışı Gelir Paylarındaki Gelişme (Şubat Sonu)(%)

Vergi tahsilatında yaşanan bu artış vergi gelirlerinin genel bütçe gelirleri içindeki payının % 87,4 düzeyine çıkarmıştır.

Bir önceki yıl ekonomide negatif büyüme nedeni ile dolaylı vergiler dolaysız vergilerden daha hızlı düşmüş ve dolaylı/dolaysız vergi oranı dolaysız vergiler lehine artmıştır. Buna karşılık, 2010 yılında vergi tahsilatındaki artışın ağırlıklı olarak dolaylı vergilerde kendini göstermesi, dolaylı vergilerin toplam vergiler içindeki payının tekrar % 60'lar düzeyine (% 63'e) çıkmasına neden olmuştur. Bu oran Şubat sonu itibarı ile son dönemin en yüksek oranına karşılık gelmektedir.

Grafik 4. 2004 - 2010 Şubat Sonu Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilâtının Dolaylı ve Dolaysız Vergi Paylarının Gelişimi

Enflasyondan arındırarak baktığımızda, Şubat sonunda toplam gelirlerin % 4,6, vergi gelirlerinin ise % 9,9 oranında arttığı görülmektedir. Özellikle ÖTV ile ithalde alınan KDV kalemlerindeki reel artışın ithalde alınan KDV tahsilatında % 50'yi, bazı alt kalemlerde % 100'ü aşan oranlarda gerçekleşmesi durumunun sadece ekonomideki genişleme ve vergi idaresinin performansındaki artış gibi nedenlerle açıklanmasının ne derece mümkün olduğunu bir soru işareti olarak not etmekteyiz.

Tablo 7. Genel Bütçe Vergi Gelirleri Reel (Enflasyondan Arındırılmış) Artış Oranları (2010/2009)

	2010	2009	Değişim	Reel
	Ocak	Ocak	(%)	Değişim
	(Bin YTL)	(Bin YTL)		(%)
Merkezi Yönetim Gelirleri	39.543.973	34.244.939	15,47	4,85
Genel Bütçe Gelirleri	38.148.069	32.936.194	15,82	5,17
I-Vergi Gelirleri	33.440.631	27.629.692	21,03	9,90
Gelir, Kar ve Sermaye Kaz. Üz. Al. Ver.	10.305.752	10.395.527	-0,86	-9,98
Gelir Vergisi	5.961.033	6.657.367	-10,46	-18,70
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	71.613	72.173	-0,78	-9,90
Basit Usulde Gelir Vergisi	77.495	77.900	-0,52	-9,67
Gelir Vergisi Tevkifatı	5.481.107	6.225.497	-11,96	-20,06
Gelir Geçici Vergisi	330.818	281.797	17,40	6,60
Kurumlar Vergisi	4.344.719	3.738.160	16,23	5,54
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	26.604	29.619	-10,18	-18,44
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	43.409	49.762	-12,77	-20,79
Kurumlar Geçici Vergisi	4.274.706	3.658.779	16,83	6,09
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.832.655	1.544.023	18,69	7,78
Veraset ve İntikal Vergisi	24.204	14.984	61,53	46,67
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.808.451	1.529.039	18,27	7,39
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	13.547.439	10.798.706	25,45	13,91
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	3.952.521	3.232.095	22,29	11,04
Özel Tüketim Vergisi	8.195.329	5.925.653	38,30	25,58
Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV	4.250.206	3.386.678	25,50	13,95
Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin ÖTV	462.993	342.785	35,07	22,64
Kolalı Gazoz, Alkollü İç. Ve Tüt Mam.	3.259.710	2.097.689	55,40	41,10
Dayanıklı Tük. ve Diğer Mallara İlişkin ÖTV	222.420	98.501	125,80	105,03
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	661.514	813.617	-18,69	-26,17
Mal ve Hizmetlerden Alınan Diğer V.	738.075	827.341	-10,79	-19,00
Uluslararası Ticaret ve Muame. Al. Ver.	5.438.724	3.329.993	63,33	48,30
Gümrük Vergileri	422.656	350.391	20,62	9,53
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	5.006.232	2.973.875	68,34	52,86
Diğer Dış Ticaret Gelirleri	9.836	5.727	71,75	55,95
Damga Vergisi	797.516	712.012	12,01	1,71
Harçlar	994.265	819.759	21,29	10,13
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer V.	524.280	29.672	1.666,92	1504,39

Vergi gelirlerindeki artışa en büyük katkı, yaklaşık % 50 oranı ile, geçen dönemin aksine KDV tahsilatlarından gelmiştir. ÖTV tahsilatı ile birlikte bu oran % 90'a yaklaşmaktadır. Bu gelişmenin anlamı, Şubat sonunda toplam vergi gelirleri tahsilatının % 51'inin bu kalemlerden oluşmasıdır. Geçen yıl bu oranın % 44 olduğu dikkate alındığında artış oranı çok daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

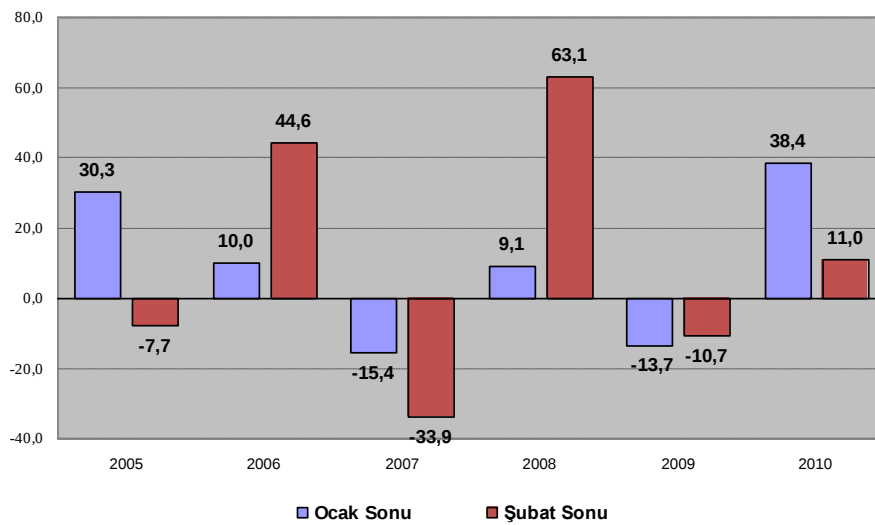
Tablo 8. 2009-2010 Şubat Ayı Sonu Bütçe Vergi Gelirleri Gerçekleşmesi ve Artış Oranına Katkısı

milyon YTL	Şubat		Artış Oranı (%)	Artış Oranına Katkı (%)
	2010	2009		
Vergi Gelirleri	33.441	27.630	21,0	100,0
Gelir ve Kur.Kaz. Üz.Elde Edilen Ver.	10.306	10.396	-0,9	-1,5
Gelir Vergisi Tevkifatı	5.481	6.225	-12,0	-12,8
Kurumlar Geçici Vergisi	4.275	3.659	16,8	10,6
Özel Tüketim Vergisi	8.195	5.926	38,3	39,1
Petrol ve Doğalgaz Ür. İlişkin ÖTV	4.250	3.387	25,5	14,9
Kolalı Gazoz, Alkollü İç. Ve Tüt Mam.	3.260	2.098	55,4	20,0
KDV Tahsilatı	8.959	6.206	44,4	47,4
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	5.006	2.974	68,3	35,0
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	3.953	3.232	22,3	12,4
Diğer Vergiler	5.981	5.103	17,2	15,1
Damga Vergisi	798	712	12,0	1,5
Harçlar	994	820	21,3	3,0
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	662	814	-18,7	-2,6

Negatif işaret artışı, pozitif işaret azalışı göstermektedir. Genel olarak vergi gelirlerinin düşmesi nedeni ile pozitif işaret vergi gelirlerindeki azalışa pozitif katkı anlamındadır.

Bu çerçevede bazı vergi kalemlerindeki tahsilat ve tahakkuk gerçekleştirmelerine yakından bakarsak:

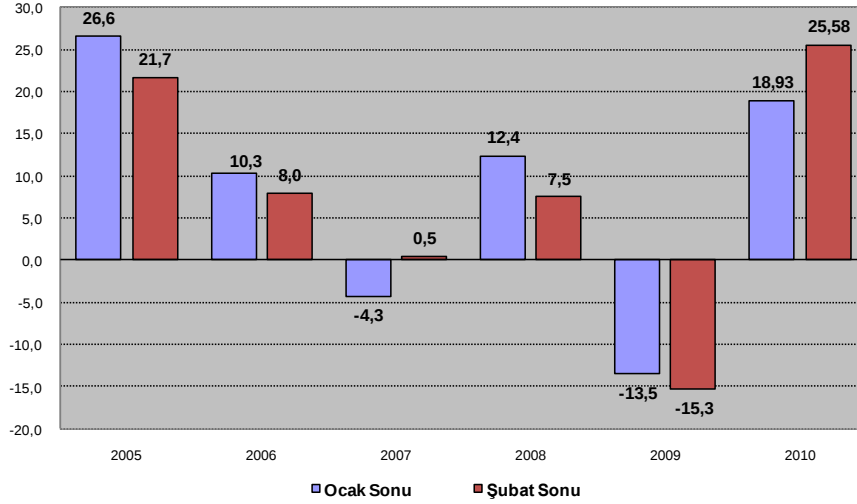
Grafik 5. Dahilde Alınan KDV Tahsilâtında Reel Artış (%)

Dahilde alınan KDV tahsilatındaki artışın Şubat sonunda % 11 oranında çıktığı dikkat çekmektedir. 2010 Şubat ayı içinde

yapılan dahilde alınan KDV tahsilatının bir kısmının izleyen aya kayması nedeniyle geçen yılın aynı döneminde yapılan tahsilatın altında gerçekleşmesi reel artışın % 38,4'den % 11'e gerilemesine neden olmuştur.

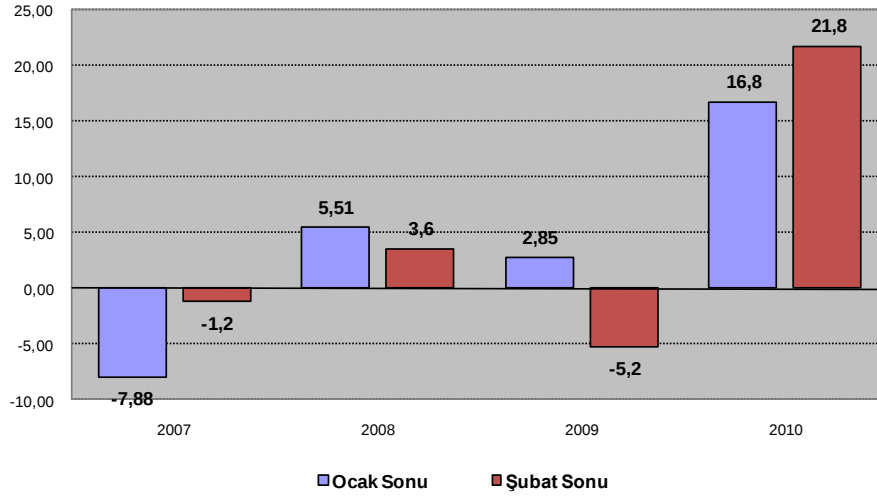
Grafik 6. Özel Tüketim Vergisi Tahsilâtında Reel Artış (%)

ÖTV tahsilatı, Şubat ayı sonunda reel olarak % 25,6 oranında artmıştır. 2005 yılından itibaren bakıldığında dönemsel olarak en büyük artış bu yıl gerçekleşmiştir. Bununla birlikte ÖTV tahakkukundaki reel artış ise % 21,8 ile tahsilattaki artışın altında kalmıştır. Bununla birlikte önceki yıllarla karşılaştırıldığında tahakkuktaki artış belirgin bir şekilde son derece yüksek çıkmaktadır.

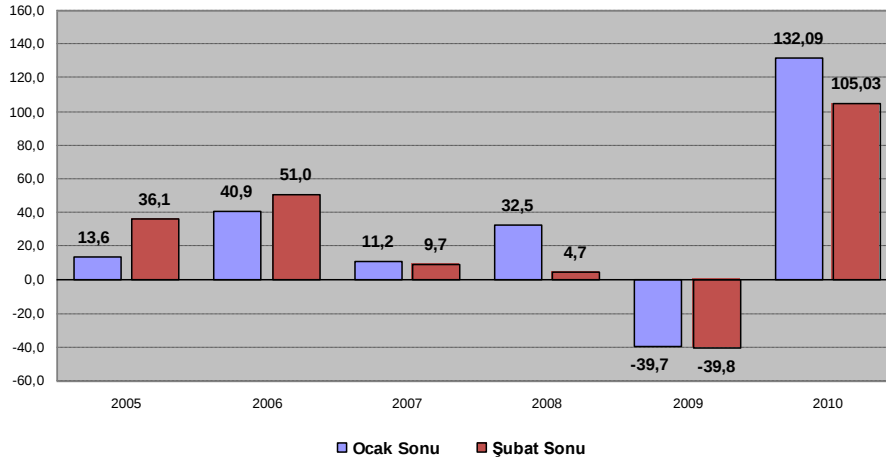
Tahsilattaki artışın tahakkukun üzerinde olması geçen yıl vergisini finansman problemleri yüzünden yatırmayan mükelleflerin sayısındaki artışın yarattığı baz etkisiyle bir ölçüde açıklanabilir. Buna rağmen bu artışa yol açan başka nedenler olup olmadığı izaha muhtaç bulunmaktadır.

Grafik 7. Özel Tüketim Vergisi Tahakkukunda Reel Artış (%)

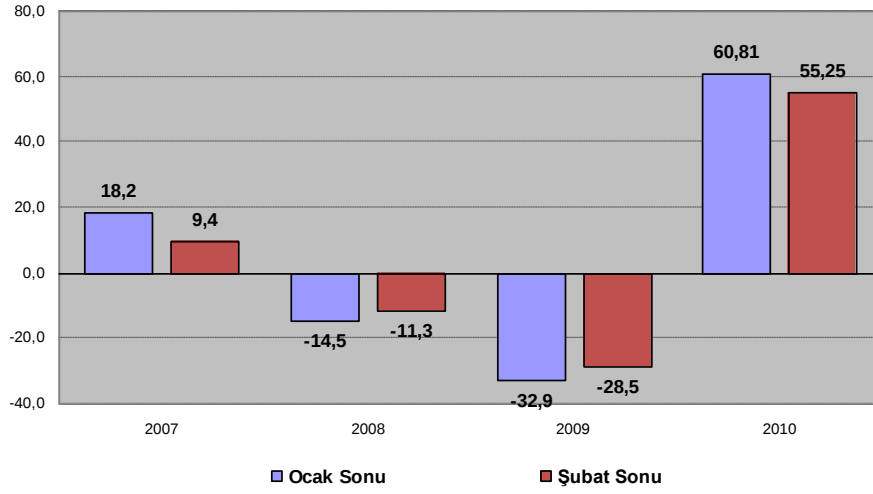
ÖTV'nin alt kalemleri içinde yer alan dayanıklı tüketim malları üzerinden tahsil edilen vergide reel artış % 100'ün üzerindedir.

Grafik 8. Dayanıklı Tüketim Malları Üzerinden Tahsil Edilen Özel Tüketim Vergisi Tahsilâtında Reel Artış (% , Kümülatif)

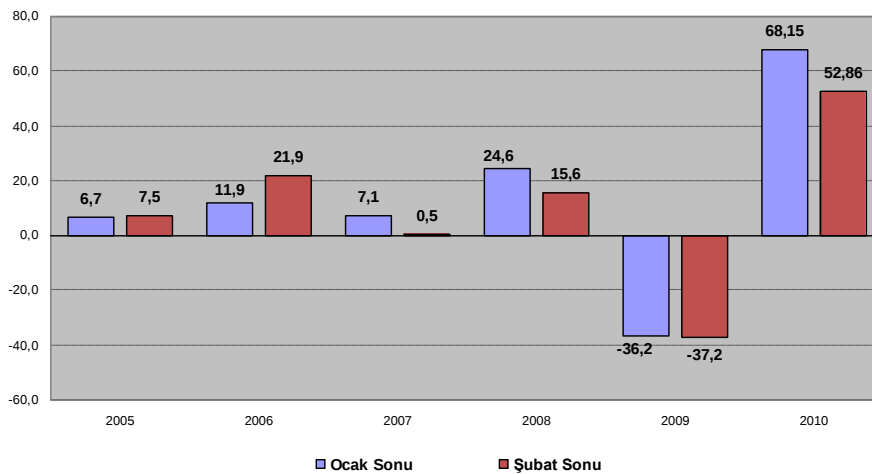
Dayanıklı tüketim malları üzerinden tahsil edilen ÖTV tahakkukundaki artış ise % 55 ile tahsilatın altında çıkmakla birlikte bu artış oranı da önceki yılların üzerindedir.

Grafik 9. Dayanıklı Tüketim Malları Üzerinden Tahsil Edilen Özel Tüketim Vergisi Tahakkukunda Reel Artış (% , Kümülatif)

İthalde alınan KDV tahsilatı ve tahakkukunda ise artışlar % 50'nin üzerindedir. Artışın bu düzeyde olmasını baz etkisi ve durgunluktan görece çıkış gibi hususlara bir ölçüde bağlamak mümkün görünse de, ithalde alınan KDV tahsilatındaki artışta açıklığa kavuşturulması gereken noktalar bulunduğu dikkat çekmektedir.

Grafik 10. İthalde Alınan KDV Tahsilâtında Reel Artış (%)

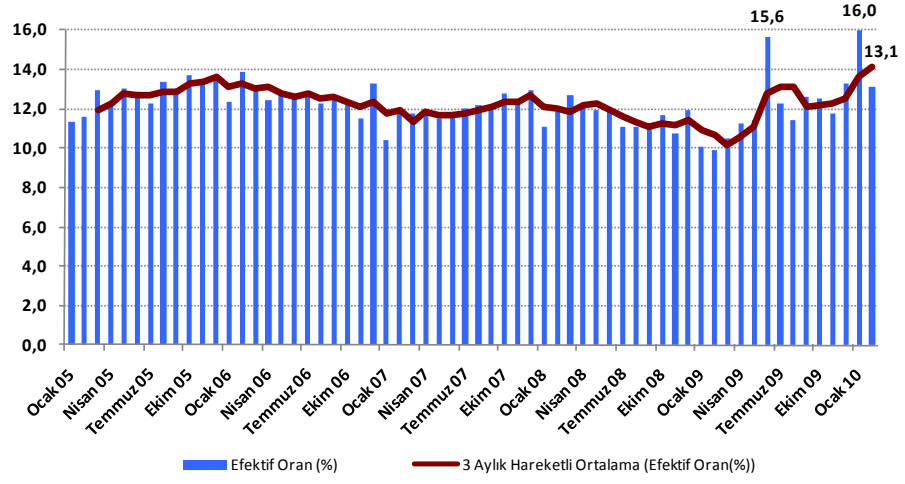
Bu noktaya gibi biraz daha yakından bakacak olursak;

Ocak ayında efektif KDV oranı % 16, Şubat ayında ise % 13 oranında çıkmıştır. Aşağıdaki Grafik'ten görüleceği üzere; ortalama efektif oranın 2005 yılından bu yana % 16 ve % 13 gibi oranları nadiren yakaladığı ve 2008 yılında % 11,6, 2009 yılında ise % 11,9 oranında olduğu dikkate alındığında ve vergileme sisteminde bir değişiklik olmadığı varsayımı altında bu düzeydeki bir artışı özel durumlar dışında açıklamak pek mümkün görünmemektedir. Bunun açıklamasının ise Maliye Bakanlığı tarafından yapılması gerekmektedir.

Daha önce de benzer bir durum söz konusu olmuş ve bu konu TEPAV tarafından Aralık 2006 Mali İzleme Raporunda dile getirilmişti. Daha sonra izleyen aylarda TÜİK Aralık 2006 ithalat verilerini yukarı yönlü revize etmiş ve efektif oran bu şekilde yine yüksek olmakla birlikte % 15,2'den % 13,1'e düşmüştü. Dolayısı ile vergi tahsilatındaki normal eğilim dışı bu tür artışların ve özellikle ithalde alınan KDV artışlarının nedenlerinin Maliye Bakanlığı tarafından kamuoyuna daha detaylı bir biçimde açıklanması gerekmektedir.

İzleyen Grafik'te görüleceği üzere, 2009 yılının Aralık ayından itibaren efektif ithalde alınan KDV oranı ortalama % 11'lerden % 14'lerin üzerine çıkmıştır. Bu ise, son üç ayda toplam olarak yaklaşık 1,4 milyar TL bir ilave vergi tahsilatı yapıldığı anlamına gelmektedir.

Grafik 11. İthalde Alınan KDV Aylık Efektif Oran Gelişimi (%)
(Ocak 2005-Şubat 2010)

III. Bütçe Finansmanı ve Borç Stokundaki Gelişmeler

Tablo 9. Hazine Nakit Dengesi (Şubat)

(milyon YTL)	Ocak*	Şubat*	Toplam*
GELİRLER	18.847	16.032	34.879
ÖZELLEŞTİRME ve FON GELİRLERİ	66	340	406
GİDERLER	22.493	22.018	44.511
Faiz Dışı Giderler	16.396	17.697	34.094
Faiz Ödemeleri	6.097	4.320	10.417
FAİZ DIŞI DENGİ	2.451	-1.666	785
NAKİT DENGESİ	-3.580	-5.646	-9.227
FINANSMAN	3.580	5.646	9.227
BORÇLANMA (NET)	9.089	1.034	10.123
DIŞ BORÇLANMA NET	3.035	-2.142	893
Kullanım	3.098	2	3.099
Ödeme	63	2.144	2.207
İÇ BORÇLANMA NET	6.055	3.176	9.230
Kullanım	19.991	20.186	40.176
Ödeme	13.936	17.010	30.946
ÖZELLEŞTİRME GELİRİ	0	0	0
TMSF'DEN AKTARIMLAR	0	36	36
DÖNÜŞÜMLERİ	72	35	107
BANKA KULLANIMI	-5.580	4.541	-1.039
KUR FARKLARI	-194	394	200
BANKA KULLANIMI NET	-5.386	4.147	-1.239

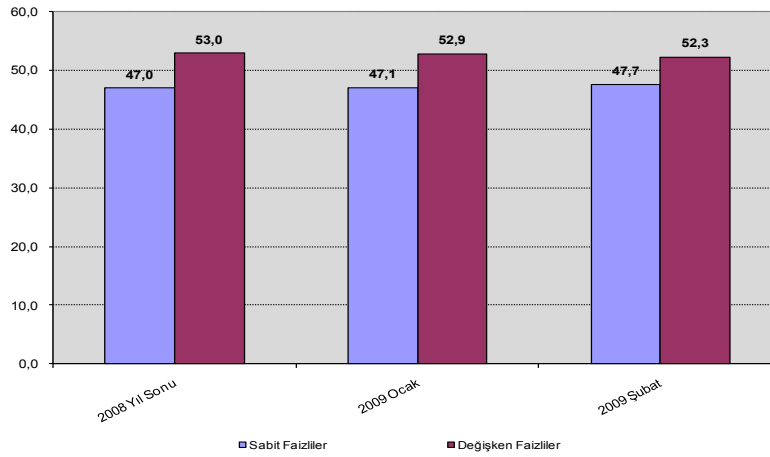
* Geçici

Şubat ayı sonunda Hazine toplam nakit açığı 9,2 milyar TL'dir. Bu miktar Şubat sonu bütçe açığının üzerindedir. Zira bütçede gelir tahsilatı olarak yazılan gelirlerin bir bölümünün nakden Hazine hesaplarına girmesi Mart ayının ilk günlerinde gerçekleşmiştir. Buna karşılık merkezi bütçe nakit dengesi ile Hazine nakit dengesi birbirine yakın gerçekleşmiştir. Bunun nedeni de yılın ilk iki ayında emanet hesaplarından yapılan ödemelerin bütçenin nakit açığını arttırarak Hazine nakit açığına yaklaştırmasıdır.

Tablo 10. Genel Bütçe Dengesi ve Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi Karşılaştırmalı Tablosu (Şubat)

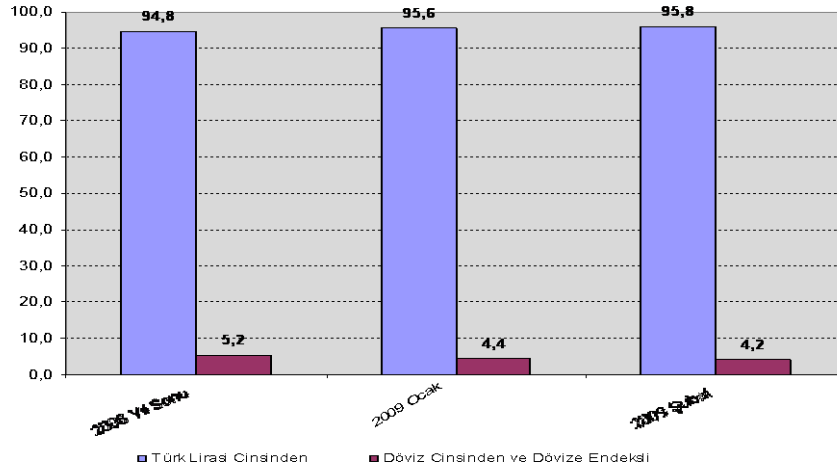
Genel Bütçe Dengesi		Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi	
(milyon YTL)	Şubat Sonu	(milyon YTL)	Şubat Sonu
Bütçe Dengesi	-6.324	Bütçe Dengesi	-5.392
Emanetler	-3.999	Emanetler	-4.293
Avanslar	358	Avanslar	570
Nakit Dengesi	-9.965	Nakit Dengesi	-9.116
Finansman	9.965	Finansman	9.116
Toplam Net Borçlanma	10.421	Toplam Net Borçlanma	10.421
Net Borç Verme (-)	4	Net Borç Verme (-)	2
Özelleştirme Geliri	0	Özelleştirme Geliri	0
Kasa ve Diğer Kalemler		Kasa ve Diğer Kalemler	
Değişimi (-) Giriş (+) Çıkış	-452	Değişimi (-) Giriş (+) Çıkış	-1.304

Grafik 12. Merkezi Yönetim İç Borç Stoku Faiz Yapısı

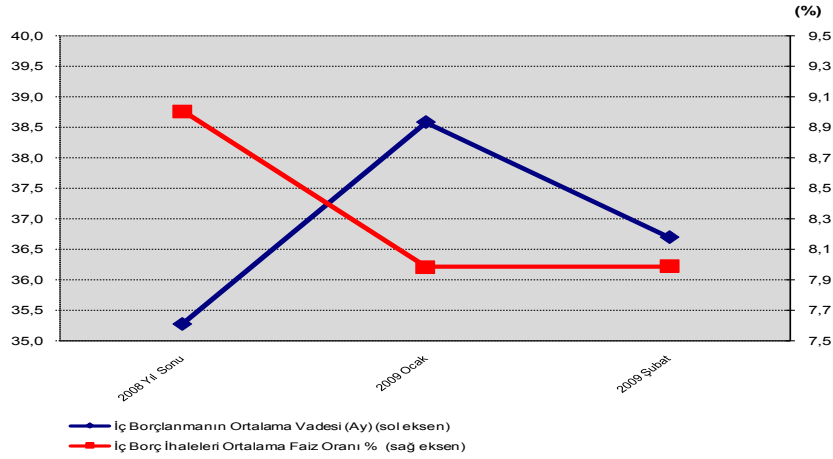
Borç stokunun içinde dış borçların faiz yapısı nedeni ile değişken faizliler lehine süregelen yapı yılın ilk aylarında da değişmemiştir.

Grafik 13. Merkezi Yönetim İç Borç Stoku TL-Döviz Yapısı

İç borçların içinde döviz cinsinden borçların oran olarak oldukça düşük olması kur riskinin de sınırlı kalmasına yol açmaktadır.

Grafik 14. İç Borçlanmanın Ortalama Vadesi ve Faiz Oranı

İç borçlanma ihalelerinde faizler son iki ayda aynı kalmış, ortalama vadede ise bir miktar azalma meydana gelmiştir.

IV. Bütçe Hakkı ve Anayasa Hükümleri

Bundan önceki mali izleme raporumuzda son yıllarda Hükümet'in bütçe kanunlarında yaptığı düzenlemeler ile TBMM'nin verdiği harcama yetkisini uygulamada aştığına ve bunun bütçe hakkına aykırı bir durum yarattığına dikkat çekmiştik. Bu konuda geçtiğimiz günlerde Vatandaşın Vergisini Koruma Derneği

(VAVEK) tarafından yapılan bir basın açıklamasında konunun hukuki yönüne de dikkat çekilmekte ve bu durumun Anayasa'ya aykırılık açısından da sorun yaratan bir durum olduğu vurgulanmaktadır. Bütçe uygulamalarının bütçe hakkı ile olan ilişkisi ve mali saydamlık yönünden toplumsal farkındalığa katkısı açısından söz konusu açıklamayı aşağıda veriyoruz.

5018 SAYILI KANUNUN 21NCİ MADDESİNİN ASKIYA ALINMASI VE ANAYASAYA AYKIRI ÖDENEK KULLANIMI

Bütçelerde değişiklik yapılabilme esasları Anayasanın 163ncü maddesinde düzenlenmiştir.

Konunun Anayasada özel olarak düzenlenmesi, Meclisin hükümete verdiği harcama yetkisini belli şartlara bağlaması ve sınırlandırılması ihtiyacından doğmuştur. Anayasanın söz konusu maddesinde,

“Madde 163 - Genel ve katma bütçelerle verilen ödenek, harcanabilecek miktarın sınırını gösterir. Harcanabilecek miktar sınırının Bakanlar Kurulu kararıyla asılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamaz. Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile Bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez. Carî yıl bütçesindeki ödenek artısını öngören değişiklik tasarılarında ve cari ve ileriki yıl bütçelerine malî yük getirecek nitelikteki kanun tasarı ve tekliflerinde, belirtilen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.” denilmektedir.

Anayasada yer alan sınırlamalara benzer düzenlemeler, mülga 1050 sayılı kanunda ve daha sonra getirilen 5018 sayılı kanunda da yer almıştır. Kaldırılan 1050 sayılı Genel Muhasebe Kanunun 57nci maddesinde “Maaş ve ücret tertiplerinden masraf tertiplerine ve münakale icra edilen tertiplerden diğer tertiplere tahsisat naklolunamayacağı gibi ihtiyat tahsisatından naklolunan tertiplerden de münakale yapılamaz.” hükmü yer almaktaydı.

Benzer sınırlamalar 22.12.2003 tarihli 5018 sayılı kanunun 21nci maddesinde de yer almıştır. Söz konusu 21nci maddede aynen şöyle denilmektedir.

“Madde 21- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları kanunla yapılır.

Ancak, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, aktarma yapılacak tertipteki ödeneğin, yılı bütçe kanununda farklı bir oran

belirlenmedikçe yüzde besine kadar kendi bütçeleri içinde ödenek aktarması yapabilirler. Bu şekilde yapılan aktarmalar, yedi gün içinde Maliye Bakanlığına bildirilir.

Personel giderleri tertiplerinden, aktarma yapılmış tertiplerden ve yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden, diğer tertiplere aktarma yapılamaz.

“Ödenek aktarmalarına ilişkin diğer hususlar merkezi yönetim bütçe kanununda yer alır” (22.12.200 tarih ve 5436 sayılı Kanunun 10ncu maddesinin c/4ncü fıkrası ile kaldırılan fıkra.)

Anayasada ve önce 1050 sayılı Kanunda ardından 5018 sayılı kanunda yer alan ödenek hareketlerine ilişkin sınırlamalar 2007 yılından itibaren yılı bütçe kanunlarıyla askıya alınmaya başlanmıştır. Konuya ilişkin en son 2010 yılı Bütçe Kanununun 10ncu maddesinde su düzenlemeye yer verilmiştir.

“MADDE 10 - (1) a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerinin "Personel Giderleri" ile "Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri" tertiplerinde yer alan ödenekleri, Maliye Bakanlığı bütçesinin "Personel Giderlerini Karşılama Ödeneği" ile gerektiğinde "Yedek Ödenek" tertibine; diğer ekonomik kodlara ilişkin tertiplerde yer alan ödenekleri ise 5018 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan sınırlamalara tâbi olmaksızın Maliye Bakanlığı bütçesinin "Yedek Ödenek" tertibine aktarmaya,

...

Maliye Bakanı yetkilidir.”

Aşağıdaki tablodan görüleceği üzere, 2007 yılından başlayarak Hükümetler ihtiyaç duydukları harcama yetkisini diğer bir ifadeyle ödeneği ek ödenek kanunlarıyla Meclis’ten değil,(Anayasa bu yetkiyi Bakanlar Kuruluna dahi vermemiştir) Maliye Bakanından almışlardır. Bunun için personel tertiplerinde yer alan ödenekler önce yedek ödenek tertibine aktarılmış ardından diğer tertiplere transfer edilmiştir. Personel tertiplerinin ihtiyacı olan ödenek ise ödenek üstü harcama yapılmak suretiyle karşılanmıştır. Diğer bir ifadeyle Meclisin vermediği bir harcama yetkisi kullanılmıştır.

Sonuç olarak;

(1) 2005 yılında 5018 sayılı kanunun 21nci maddesinin son fıkrasındaki değişiklik bu amaçla yapılan bilinçli bir değişikliktir.

(2) Hükümet son üç yıldır Meclisin vermediği bir harcama yetkisini kullanmaktadır.

(3) Bütçe Kanunun 10ncu maddesinde yer alan ve 5018 sayılı Kanunun 21nci maddesinin bir bölümünü askıya alan düzenleme Anayasaya aykırıdır.

EKLER

**Ek Tablo 1. 2010 Merkezi Yönetim Bütçe Ödenek ve Giderleri
(Şubat Sonu)**

	Ocak	Şubat	Toplam	2010 Bütçe	(%) Gerçekleşme	Harcamaların (%) Dağılımı
Giderler	22.646.205	22.290.108	44.936.313	286.981.304	15,66	100,00
Faiz Hariç Giderler	16.556.697	17.713.038	34.269.735	230.231.253	14,88	76,26
I. Personel Giderleri	6.320.943	4.928.967	11.249.910	60.349.022	18,64	25,04
Memur	5.499.358	4.150.856	9.650.214	49.966.717	19,31	21,48
İşçi	219.594	253.923	473.517	3.981.458	11,89	1,05
Diğer	601.991	524.188	1.126.179	6.400.847	17,59	2,51
II. Sosyal Güvenlik Kurum. Devlet Primi	1.037.678	855.906	1.893.584	11.109.812	17,04	4,21
Memur	918.972	722.804	1.641.776	9.494.917	17,29	3,65
İşçi	36.496	54.309	90.805	743.837	12,21	0,20
Diğer	82.210	78.793	161.003	871.058	18,48	0,36
III. Mal ve Hizmet Alımları	735.454	1.343.331	2.078.785	25.189.945	8,25	4,63
Savunma-Güvenlik	110.660	363.882	474.542	9.123.219	5,20	1,06
M.S.B	84.653	250.353	335.006	7.129.231	4,70	0,75
Jandarma Genel Komutanlığı	6.211	52.774	58.985	1.273.708	4,63	0,13
Emniyet Genel Müdürlüğü	19.796	60.755	80.551	720.280	11,18	0,18
Sağlık Harcamaları	204.170	368.799	572.969	4.801.000	11,93	1,28
Yeşil Kart Uygulamasına İlişkin Sağlık Hizmetleri	198.141	343.490	541.631	4.603.000	11,77	1,21
İlaç	2.758	11.836	14.594	79.640	18,32	0,03
Tedavi ve Sağlık Malzemesi	3.271	13.473	16.744	118.360	14,15	0,04
Devlet Boçları Genel Giderleri	62	3.175	3.237	220.000	1,47	0,01
Diğer Mal ve Hizmet Giderleri	420.562	607.475	1.028.037	11.045.726	9,31	2,29
IV. Cari Transferler	7.950.072	9.946.616	17.896.688	102.172.807	17,52	39,83
Görev Zararları	112.734	840.032	952.766	4.310.022	22,11	2,12
KİT Görev Zararları	103.901	805.146	909.047	3.038.382	29,92	2,02
Mali Kurumlar	0	0	0	924.000	0,00	0,00
Diğer Görev Zararları	8.833	34.886	43.719	347.640	12,58	0,10
Hazine Yardımları	5.052.800	5.033.283	10.086.083	62.343.710	16,18	22,45
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Hazine Yardımları	96.859	119.128	215.987	1.254.793	17,21	0,48
İşsizlik Sigortası Fonu	96.859	90.756	187.615	1.106.793	16,95	0,42
Sandıklara 5 Puan Prim Desteği	0	28.372	28.372	148.000	19,17	0,06
Mahalli İdareler	129.047	131.905	260.952	1.660.839	15,71	0,58
Belediyelere Yardım	0	655	655	140.834	0,47	0,00
Diğer (il özel id. ve köyler)	129.047	131.250	260.297	1.520.005	17,12	0,58
Diğer Hazine Yardımları	53.879	182.917	236.796	1.734.078	13,66	0,53
DFİF	28.000	0	28.000	603.750	4,64	0,06
Diğer	25.879	182.917	208.796	1.130.328	18,47	0,46
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	93.689	15.715	109.404	726.674	15,06	0,24
Hane Halkına Yapılan Transferler	72.048	151.124	223.172	1.516.259	14,72	0,50
Burslar ve Harçlıklar	58.817	72.061	130.878	756.550	17,30	0,29
Eğitim Amaçlı Diğer Transferler	847	54.692	55.539	571.111	9,72	0,12
Sağlık Amaçlı Transfer	3.720	5.549	9.269	62.256	14,89	0,02
Yiyecek Amaçlı Transfer	7.873	17.401	25.274	115.807	21,82	0,06
Barınma Amaçlı Transfer	791	1.421	2.212	10.535	21,00	0,00
Tarım ve Destekleme Ödemeleri	455.921	1.528.627	1.984.548	5.605.000	35,41	4,42
Doğrudan Gelir Desteği	0	1.206.000	1.206.000	2.120.608	56,87	2,68
Ürün Destekleme Ödemeleri	200.000	100.000	300.000	1.818.156	16,50	0,67
Hayvancılık Destekleme Ödemeleri	245.000	205.000	450.000	1.251.536	35,96	1,00
Diğer	10.921	17.627	28.548	414.700	6,88	0,06
Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	32.955	34.043	66.998	1.135.278	5,90	0,15
Sosyal Amaçlı Transferler	105.236	115.219	220.455	1.598.787	13,79	0,49
Yurtdışına Yapılan Transferler	37.584	90.775	128.359	1.028.660	12,48	0,29
Gelirden Ayrılan Paylar	1.987.105	2.137.798	4.124.903	23.908.417	17,25	9,18
V. Sermaye Giderleri	34.902	194.039	228.941	18.924.425	1,21	0,51
VI. Sermaye Transferleri	37.656	118.631	156.287	3.429.214	4,56	0,35
VII. Borç Verme	439.992	325.548	765.540	6.902.862	11,09	1,70
Yurtiçi Borç Verme	359.992	235.548	595.540	6.297.862	9,46	1,33
KİT	237.050	109.350	346.400	3.174.250	10,91	0,77
Risk Hesabı	0	0	0	470.000	0,00	0,00
Diğer	122.942	126.198	249.140	2.653.612	9,39	0,55
Yurtdışı Borç Verme	80.000	90.000	170.000	605.000	28,10	0,38
Kıbrıs	80.000	90.000	170.000	605.000	28,10	0,38
VIII. Yedek Ödenekler	0	0	0	2.153.166	0,00	0,00
Faiz Giderleri	6.089.508	4.577.070	10.666.578	56.750.051	18,80	23,74
I. İç Borç Faizi	5.333.110	3.569.409	8.902.519	46.552.000	19,12	19,81
II. Dış Borç Faizi	756.398	940.085	1.696.483	7.757.051	21,87	3,78
III. İskonto ve Kısa Vadeli İşlemlere Ait Faiz	0	67.576	67.576	2.441.000	2,77	0,15

Ek Tablo 2. Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri karşılaştırmalı 2009-2010 (Şubat Sonu)

	2009				2010				Artış Oranı	
	Şubat	Toplam	Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı	Şubat	Toplam	Bütçe Tahmini	Gerçekleşme Oranı	Şubat	Toplam
Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri	25.808.272	44.604.409	267.275.085	16,7	22.290.108	44.936.313	286.981.304	15,7	-13,6	0,7
Faiz Hariç Bütçe Giderleri	15.949.584	30.962.809	214.074.190	14,5	17.713.038	34.269.735	230.231.253	14,9	11,1	10,7
Personel Giderleri	4.429.917	10.075.778	55.930.251	18,0	4.928.967	11.249.910	60.349.022	18,6	11,3	11,7
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	542.152	1.232.766	7.205.843	17,1	855.906	1.893.584	11.109.812	17,0	57,9	53,6
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.480.829	2.577.142	29.594.296	8,7	1.343.331	2.078.785	25.189.945	8,3	-9,3	-19,3
Savunma-Güvenlik	343.784	462.625	9.644.027	4,8	363.882	474.542	9.123.219	5,2	5,8	2,6
Sağlık Giderleri	574.581	1.116.310	8.797.223	12,7	368.799	572.969	4.801.000	11,9	-35,8	-48,7
Genel Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	141.374	203.519	2.144.532	9,5	13.473	16.744	118.360	14,1	-90,5	-91,8
Genel İlaç Giderleri	77.235	107.546	1.146.941	9,4	11.836	14.594	79.640	18,3	-84,7	-86,4
Yeşil Kart Sağlık Hizmetleri	355.972	805.245	5.505.750	14,6	343.490	541.631	4.603.000	11,8	-3,5	-32,7
Devlet Borçları Genel Giderleri	470	24.325	41.691	58,3	3.175	3.237	220.000	1,5	575,5	-86,7
Diğer Mal ve Hizmet Alım Giderleri	561.994	973.882	11.111.355	8,8	607.475	1.028.037	11.045.726	9,3	8,1	5,6
Cari Transferler	8.777.144	15.943.552	91.761.016	17,4	9.946.616	17.896.688	102.172.807	17,5	13,3	12,3
Görev Zararları	195.630	716.816	4.138.249	17,3	840.032	952.766	4.310.022	22,1	329,4	32,9
KİT Görev Zararları	106.017	560.067	2.731.164	20,5	805.146	909.047	3.038.382	29,9	659,4	62,3
Mali Kurumlar	54.148	117.591	1.000.598	11,8	0	0	924.000	0,0	-100,0	-100,0
Diğer Görev Zararları	35.465	39.158	406.487	9,6	34.886	43.719	347.640	12,6	-1,6	11,6
Hazine Yardımları	4.981.768	9.531.340	56.949.241	16,7	5.033.283	10.086.083	62.343.710	16,2	1,0	5,8
Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına Hazine Yardımları	80.064	175.877	1.018.577	17,3	119.128	215.987	1.254.793	17,2	48,8	22,8
İşsizlik Sigorta Fonu	80.064	175.877	1.018.577	17,3	90.756	187.615	1.106.793	17,0	13,4	6,7
Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri	4.678.195	8.928.195	52.684.728	16,9	4.599.333	9.372.348	57.694.000	16,2	-1,7	5,0
Devlet Sosyal Güvenlik Katkısı	867.951	1.994.751	11.084.293	18,0	1.000.000	2.400.000	13.092.000	18,3	15,2	20,3
Sosyal Güvenlik Açık Finansmanı	2.336.000	4.679.100	29.249.282	16,0	2.667.000	5.129.000	31.776.000	16,1	14,2	9,6
Diğer	1.474.244	2.254.344	12.351.153	18,3	932.333	1.843.348	12.826.000	14,4	-36,8	-18,2
Mahalli İdarelere Hazine Yardımları	110.378	250.266	1.591.047	15,7	131.905	260.952	1.660.839	15,7	19,5	4,3
Diğer Hazine Yardımları	113.131	177.002	1.654.889	10,7	182.917	236.796	1.734.078	13,7	61,7	33,8
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	6.274	207.206	844.065	24,5	15.715	109.404	726.674	15,1	150,5	-47,2
Hane Halkına Yapılan Transferler	97.898	156.277	1.263.063	12,4	151.124	223.172	1.516.259	14,7	54,4	42,8
Tarımsal Amaçlı Transferler	1.425.284	1.878.575	4.494.568	41,8	1.528.627	1.984.548	5.605.000	35,4	7,3	5,6
Ürün Destekleme Ödemeleri	150.000	300.000	2.006.790	14,9	100.000	300.000	1.818.156	16,5	-33,3	0,0
Hayvancılık Destekleme Ödemeleri	200.000	445.000	907.500	49,0	205.000	450.000	1.251.536	36,0	2,5	1,1
Diğer Tarımsal Amaçlı Transferler	1.075.284	1.133.575	1.580.278	71,7	1.223.627	1.234.548	2.535.308	48,7	13,8	8,9
Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	76.930	85.086	1.030.813	8,3	34.043	66.998	1.135.278	5,9	-55,7	-21,3
Sosyal Amaçlı Transferler	68.689	121.486	1.027.012	11,8	115.219	220.455	1.598.787	13,8	67,7	81,5
Yurtdışına Yapılan Transferler	85.612	118.129	709.959	16,6	90.775	128.359	1.028.660	12,5	6,0	8,7
Gelirden Ayrılan Paylar	1.839.059	3.128.637	21.304.046	14,7	2.137.798	4.124.903	23.908.417	17,3	16,2	31,8
Mahalli İdare Payları	1.402.218	2.605.535	16.834.529	15,5	1.729.096	3.416.966	19.138.115	17,9	23,3	31,1
Fonlara Verilen Paylar	270.832	488.963	3.474.014	14,1	264.701	588.005	4.209.253	14,0	-2,3	20,3
Diğer Paylar	166.009	34.139	995.503	3,4	144.001	119.932	561.049	21,4	-13,3	251,3
Sermaye Giderleri	314.186	322.870	19.847.283	1,6	194.039	228.941	18.924.425	1,2	-38,2	-29,1
Sermaye Transferleri	71.821	152.121	4.313.690	3,5	118.631	156.287	3.429.214	4,6	65,2	2,7
Yurtiçi Sermaye Transferleri	69.362	149.662	4.173.089	3,6	118.364	155.899	3.175.578	4,9	70,6	4,2
Yurtdışı Sermaye Transferleri	2.459	2.459	140.601	1,7	267	388	253.636	0,2		
Borç Verme	333.535	658.580	5.421.811	12,1	325.548	765.540	6.902.862	11,1	-2,4	16,2
Yurtiçi Borç Verme	313.535	618.580	4.794.811	12,9	235.548	595.540	6.297.862	9,5	-24,9	-3,7
Yurtdışı Borç Verme	20.000	40.000	627.000	6,4	90.000	170.000	605.000	28,1	350,0	325,0
Yedek Ödenekler	0	0	0		0	0	2.153.166			
Faiz Giderleri	9.858.688	13.641.600	53.200.895	25,6	4.577.070	10.666.578	56.750.051	18,8	-53,6	-21,8

**Ek Tablo 3. Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri Karşılaştırmalı
2009-2010 (Şubat Sonu)**

	2010 Şubat	2009 Şubat	Artış (%)	2010 Bütçede Ön Görülen	2009 Yılsonu	2010 Bütçeye Göre Gerçekleşen (%)	2009 Yılsonuna Göre Gerçekleşen (%)
Merkezi Yönetim Gelirleri	39.543.973	34.244.939	15,47	236.794.348	215.060.457	16,70	15,92
Genel Bütçe Gelirleri	38.148.069	32.936.194	15,82	229.946.786	208.656.435	16,59	15,78
I-Vergi Gelirleri	33.440.631	27.629.692	21,03	193.323.625	172.416.575	17,30	16,02
Gelir, Kar ve Sermaye Kazanç. Üz. Al. Ver.	10.305.752	10.395.527	-0,86	59.480.796	56.467.668	17,33	18,41
Gelir Vergisi	5.961.033	6.657.367	-10,46	41.515.828	38.444.853	14,36	17,32
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	71.613	72.173	-0,78	1.958.249	1.987.046	3,66	3,63
Basit Usulde Gelir Vergisi	77.495	77.900	-0,52	225.983	244.269	34,29	31,89
Gelir Vergisi Tevkifatı	5.481.107	6.225.497	-11,96	38.056.904	35.090.454	14,40	17,74
Gelir Geçici Vergisi	330.818	281.797	17,40	1.274.692	1.123.084	25,95	25,09
Kurumlar Vergisi	4.344.719	3.738.160	16,23	17.964.968	18.022.815	24,18	20,74
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	26.604	29.619	-10,18	563.681	494.736	4,72	5,99
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	43.409	49.762	-12,77	196.282	212.619	22,12	23,40
Kurumlar Geçici Vergisi	4.274.706	3.658.779	16,83	17.205.005	17.315.460	24,85	21,13
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.832.655	1.544.023	18,69	4.484.287	4.663.896	40,87	33,11
Veraset ve İhtikal Vergisi	24.204	14.984	61,53	156.019	168.253	15,51	8,91
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.808.451	1.529.039	18,27	4.328.268	4.495.643	41,78	34,01
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	13.547.439	10.798.706	25,45	86.365.906	73.135.344	15,69	14,77
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	3.952.521	3.232.095	22,29	22.635.721	20.851.946	17,46	15,50
Özel Tüketim Vergisi	8.195.329	5.925.653	38,30	54.630.758	43.619.793	15,00	13,58
Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV	4.250.206	3.386.678	25,50	30.684.579	25.524.959	13,85	13,27
Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin ÖTV	462.993	342.785	35,07	3.786.699	3.352.689	12,23	10,22
Kolalı Gazoz, Alkollü İç. Ve Tüt. Mam.	3.259.710	2.097.689	55,40	18.760.342	13.892.805	17,38	15,10
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin ÖTV	222.420	98.501	125,80	1.399.138	849.340	15,90	11,60
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	661.514	813.617	-18,69	3.875.309	4.002.981	17,07	20,33
Mal ve Hizmetlerden Alınan Diğer V.	738.075	827.341	-10,79	5.224.118	4.660.624	14,13	17,75
Uluslararası Ticaret ve Muame. Al. Ver.	5.438.724	3.329.993	63,33	33.133.610	28.646.984	16,41	11,62
Gümrük Vergileri	422.656	350.391	20,62	2.979.639	2.463.282	14,18	14,22
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	5.006.232	2.973.875	68,34	30.108.212	26.132.216	16,63	11,38
Diğer Dış Ticaret Gelirleri	9.836	5.727	71,75	45.759	51.486	21,50	11,12
Damga Vergisi	797.516	712.012	12,01	4.398.969	4.168.778	18,13	17,08
Harçlar	994.265	819.759	21,29	5.404.696	4.737.926	18,40	17,30
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Ver.	524.280	29.672	1.666,92	55.361	595.979	947,02	4,98
İl-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.274.611	826.302	54,25	6.754.562	9.944.204	18,87	8,31
Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	330.908	222.613	48,65	2.294.865	1.768.448	14,42	12,59
KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	124.159	39.562	213,83	2.135.282	4.058.853	5,81	0,97
Kurumlar Karları	320.531	250.491	27,96	1.049.240	760.786	30,55	32,93
Kira Gelirleri	136.923	115.617	18,43	778.723	809.331	17,58	14,29
Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	362.090	198.019	82,86	496.452	2.546.786	72,94	7,78
III-Alınan Bağışlar ve Yardımlar ile Özel Gel.	289.499	247.752	16,85	964.310	879.394	30,02	28,17
Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	260	19	11.072	25	2,35	76,00	
Özel Gelirler	289.239	247.733	16,75	953.238	879.369	30,34	28,17
IV-Faizler, Paylar ve Cezalar	3.076.690	2.888.956	6,50	17.816.884	23.070.049	17,27	12,52
Faiz Gelirleri	565.015	636.535	-11,24	2.106.580	5.647.307	26,82	11,27
Kişİ ve Kurumlardan Alınan Paylar	1.144.568	1.362.354	-15,99	6.828.526	7.654.563	16,76	17,80
Devlet Payları	43.483	30.689	41,69	276.059	246.771	15,75	12,44
Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	1.101.085	1.331.665	-17,32	6.552.467	7.407.792	16,80	17,98
Para Cezaları	725.490	513.951	41,16	3.163.975	3.908.022	22,93	13,15
Yargı Para Cezaları	24.889	29.181	-14,71	172.502	201.375	14,43	14,49
İdari Para Cezaları	197.307	136.453	44,60	871.598	1.136.473	22,64	12,01
Vergi Cezaları	485.984	337.941	43,81	2.024.877	2.481.326	24,00	13,62
Diğer Para Cezaları	17.310	10.376	66,83	94.998	88.848	18,22	11,68
Diğer Çeşitli Gelirler	641.617	376.116	70,59	5.717.803	5.860.157	11,22	6,42
V-Sermaye Gelirleri	28.665	1.319.946	-97,83	10.649.211	2.044.276	0,27	64,57
Taşınmaz Satış Gelirleri	28.209	24.740	14,02	236.745	214.991	11,92	11,51
Taşınır Satış Gelirleri	452	238	89,92	8.053	4.456	5,61	5,34
Diğer Sermaye Satış Gelirleri	4	1.294.968	-100,00	10.404.413	1.824.829	0,00	70,96
VI-Alacaklardan Tahsilat	37.973	23.546	61,27	438.194	301.937	8,67	7,80
Özel Bütçeli İdarelerin Gelirleri	610.889	504.290	21,14	4.898.275	4.602.510	12,47	10,96
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Gelirleri	785.015	804.455	-2,42	1.949.287	1.801.512	40,27	44,65

4 a)

4 b)

[illegible]

Ek Tablo 5. Genel Bütçe Finansmanı (Şubat Sonu)

	Ocak	Şubat
FAİZ DIŞI DENGİ	3.254.456	4.342.357
BÜTÇE DENGESİ	-2.835.052	-6.324.221
BÜTÇE EMANETLERİ	-109.280	-1.167.541
DİĞER EMANETLER	-2.876.010	-2.831.123
AVANSLAR	3.199.921	357.937
Nakit Dengesi	-2.620.421	-9.964.948
Hazine Finansmanı	2.620.421	9.964.948
Toplam Net Borçlanma (Borçlanma eksi geri ödeme)	9.365.314	10.420.987
Yapılan Borçlanmaların toplamı	24.711.790	44.920.514
İç Borçlanma	21.551.926	41.737.446
Tahvil	18.632.926	35.752.446
Bono	2.919.000	5.985.000
Dış Borçlanma	3.159.864	3.183.068
Anapara Geri Ödemeleri Toplamı	-15.346.477	-34.499.527
İç Borçlanma	-15.283.518	-32.293.301
Tahvil	-13.837.518	-27.349.301
Bono	-1.446.000	-4.944.000
Dış Borçlanma	-62.959	-2.206.226
Borçlanma Dışı Diğer Finansman	0	-4.147
Özelleştirme Gelirlerinden Hazineye Aktarılan	0	0
Net Borç Verme (-)	0	4.147
Kasa hareketi (- giriş, + çıkış)	-6.744.893	-451.892

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı

**Ek Tablo 6. Merkezi Yönetim Borç Stokunun Kompozisyonu
(Şubat Sonu)**

<i>(milyon YTL)</i>	Merkezi Yönetim Borç Stoku (2009 Sonu)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ocak 2010)	%	Merkezi Yönetim Borç Stoku (Şubat 2010)	%
İç Borç Stokunun Yapısı	330.005	100,0	335.860	100,0	339.434	100,0
<i>Kağıdı Elinde Tutanlar Açısından</i>	330.005	100,0	335.860	100,0	339.434	100,0
Kamuya	60.923	18,5	61.340	18,3	61.781	18,2
Piyasaya	269.082	81,5	274.520	81,7	277.653	81,8
<i>Faiz Yapısı Açısından</i>	330.005	100,0	335.860	100,0	339.434	100,0
Sabit Faizliler	155.076	47,0	158.239	47,1	161.787	47,7
Değişken Faizliler	174.928	53,0	177.621	52,9	177.647	52,3
<i>Döviz Kompozisyonu açısından</i>	330.005	100,0	335.860	100,0	339.434	100,0
Türk Lirası Cinsinden	312.837	94,8	321.182	95,6	325.234	95,8
Döviz Cinsinden	17.168	5,2	14.678	4,4	14.201	4,2
Döviz Endeksli TL	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Dış Borç Stokunun Yapısı	111.368	100,0	112.304	100,0	113.228	100,0
<i>Faiz Yapısı açısından</i>	111.368	100,0	112.304	100,0	113.228	100,0
Sabit Faizliler	80.184	72,0	82.003	73,0	82.200	72,6
Değişken Faizliler	31.185	28,0	30.301	27,0	31.028	27,4
Toplam Borç Stokunun Yapısı	441.373	100,0	448.164	100,0	452.662	100,0
<i>Kağıdı Elinde Tutanlar Açısından</i>						
Kamuya	60.923	13,8	61.340	13,7	61.781	13,6
Piyasaya (1)	380.450	86,2	386.823	86,3	390.881	86,4
<i>Faiz Yapısı Açısından</i>	441.373	100,0	448.164	100,0	452.662	100,0
Sabit Faizliler	235.260	53,3	240.242	53,6	243.987	53,9
Değişken Faizliler	206.113	46,7	207.922	46,4	208.675	46,1
<i>Döviz Kompozisyonu açısından</i>	441.373	100,0	448.164	100,0	452.662	100,0
Türk Lirası Cinsinden	312.837	70,9	321.182	71,7	325.234	71,8
Döviz Cinsinden	128.536	29,1	126.982	28,3	127.429	28,2
Döviz Endeksli TL	0	0,0	0	0,0	0	0,0
İç Borç Stokunun Ortalama Vadesi (Ay)	24,4		25,4		26,4	
İç Borçlanmanın Ortalama Vadesi (Ay)*	35,3		38,6		36,7	
İç Borç İhaleleri Ortalama Faiz Oranı % (2)*	9,00		7,98		7,99	